

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นโยบายและเป้าหมายของรัฐบาลในการพัฒนาประเทศที่สำคัญยิ่งประการหนึ่ง คือ การใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือเพื่อการพัฒนาประเทศ โดยมุ่งพัฒนาประชากรคือ คนในประเทศ ให้เป็นคนที่มีคุณภาพเสียก่อน เช่นเดียวกับประเทศพัฒนาและกำลังพัฒนาอีกหลาย ๆ ประเทศ ซึ่งต่างถือกันว่า การศึกษาเป็นพื้นฐานในการพัฒนาในด้านต่าง ๆ และคนเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาเพราะโครงการการศึกษาที่จะดำเนินขึ้นเพื่อพัฒนาสังคมและประเทศชาติให้ได้ผลนั้นขึ้นอยู่กับคนในสังคมมีคุณภาพ มีความรู้เพียงพอจะเข้าใจและร่วมมือเสริมสร้างการดำเนินโครงการเพียงไร บทบาทของการศึกษาต่อการพัฒนาประชากรและประเทศจึงเป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวาง

แม้รัฐบาลจะตระหนักในความสำคัญและเร่งส่งเสริมให้การศึกษาแก่ประชากรตลอดมา แต่จากความเจริญและการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและวิทยาศาสตร์ตลอดจนการเพิ่มของประชากรอย่างรวดเร็ว มีผลกระทบต่อผลผลิตทางเศรษฐกิจและความมั่นคงทางสังคมรวมทั้งสภาพแวดล้อมของประเทศชาติเป็นอันมาก ระบบการศึกษาที่มุ่งจัดให้ประชาชนแบบในระบบโรงเรียน (Formal Education) ซึ่งมีขอบเขตจำกัดอยู่เพียงการศึกษาในโรงเรียนหรือสถาบันในระบบโรงเรียนไม่สามารถสนองความต้องการของประชาชนทั่วไปที่อยู่นอกระบบโรงเรียนและไม่สามารถรับภาระในการแก้ไขปัญหาด่าง ๆ ทั้งหมดเพียงลำพังได้ นักการศึกษาจึงเริ่มสนใจการศึกษานอกระบบโรงเรียน (Non - Formal Education) มากขึ้น แนวคิดในการนำการศึกษานอกระบบโรงเรียนมาใช้เป็นเครื่องมือพัฒนาประชากรและประเทศขยายตัวอย่างรวดเร็ว และเป็นเป้าหมายหลักของรัฐบาลที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติตั้งแต่ฉบับที่ 3 , 4 และฉบับปัจจุบัน คือ ฉบับที่ 5 พุทธศักราช 2524 - 2529

หน่วยงานที่ทำหน้าที่รับผิดชอบดำเนินงานการศึกษานอกระบบโรงเรียนโดยตรงคือ กรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ กรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนเล็งเห็นถึงความสำคัญของการศึกษานอกระบบโรงเรียนในอันที่จะก่อให้เกิดความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษาของประชาชน

แก้ปัญหาการศึกษาและปัญหาอื่น ๆ ของประเทศ จัดและดำเนินงานการศึกษาหลายประเภทหลายโครงการ งานที่สำคัญมากประเภทหนึ่งคือ งานการศึกษาผู้ใหญ่

งานการศึกษาผู้ใหญ่หรือการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนผู้ใหญ่แต่เดิมเป็นการศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญแบ่งเป็น 5 ระดับชั้น ต่อมามีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเพื่อให้สนองความต้องการของผู้เรียนและสังคมมากขึ้น จึงให้เป็นการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับ 1, 2, 3 และ 4 เน้นการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้มากขึ้น ส่วนการศึกษาผู้ใหญ่ระดับ 5 ยังคงใช้หลักสูตรเดียวกับที่ใช้ในโรงเรียนมัธยมปลายสายสามัญ

การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 เป็นหลักสูตรใหม่ที่เริ่มใช้ในปี พ.ศ. 2522 เป็นการศึกษาเทียบเท่าระดับประถมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมปีที่ 3 เป็นหลักสูตรต่อเนื่องจากหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จชั้นอ่านออกเขียนได้หรือหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับ 1-2 ตามหลักการเรียนการสอนนั้นผู้สอนควรคำนึงถึงการที่จะให้ผู้เรียนมีโอกาสเรียนทั้งทางภาควิชาการและปฏิบัติการ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2522 : คำนำ) ในหลักสูตรบรรจุรายวิชาที่จำเป็นและสำคัญสำหรับผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนหรือเลือกเรียนหลายรายวิชา วิชาหนึ่งคือ วิชาภาษาอังกฤษ

ความสำคัญของภาษาอังกฤษเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปโดยเหตุที่เป็นภาษาที่ใช้กันในประเทศต่าง ๆ เกือบทั่วโลก จนเรียกกันว่าเป็นภาษาสากล (International Language) ใช้ในการติดต่อระหว่างประเทศ อิทธิพลของภาษาอังกฤษต่อคนไทยจะเห็นได้จากชื่อร้านค้า สินค้า สถานที่ต่าง ๆ คำระบุการใช้สินค้า ป้ายคำสั่ง การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการศึกษา ค้นคว้า เพื่อประโยชน์ต่อการทำงานและอาชีพ และเพื่อใช้วัดระดับความรู้

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระมหากษัตริย์ผู้ทรงริเริ่มระบบการศึกษาทรงกล่าวถึงความสำคัญและความจำเป็นในการศึกษาวิชาภาษาอังกฤษว่า (ประยูรชลธิศัพท์ 2514 : 480)

"...วิชาหนังสือไทยนั้น เมื่อรู้ดีแล้ว พอทำการได้ก็จริงอยู่ แต่เมื่อไม่รู้หนังสือ ภาษาอังกฤษด้วยแล้วจะรู้สึกกับแคบใจเมื่อภายหลังเพราะเหตุว่าตำรับตำราวิชาการต่าง ๆ ซึ่งเขาลงพิมพ์ไว้เป็นภาษาต่างประเทศ มีภาษาอังกฤษเป็นต้น มากมาย

หลายหมื่นหลายแสนฉบับนัก การที่จะร่ำเรียนให้รู้วิชาการต่าง ๆ ในเวลานี้ ต้องอาศัยการอ่านอังกฤษ เพราะผู้ซึ่งจะสามารถแปลหนังสือตัวรับตำราวิชาการเหล่านั้นลงเป็นภาษาไทย สำหรับที่จะให้คนไทยเราเล่าเรียนนั้นมันน้อย เวลาที่ไม่พอคนก็ไม่พอที่จะแปลเป็นภาษาไทยได้ จำต้องเรียนจากภาษาอังกฤษ วิชาการอันใดซึ่งจะมีในภาษาไทยนั้นน้อยนัก ว่าโดยที่สุดเพียงแต่ผู้อ่านรักสนุกเพียงอย่างเดียว ถ้าได้อ่านหนังสืออังกฤษแล้วก็ได้รู้สึกความสนุกเพลิดเพลินใจกว้างขวางซึ้งกว่าที่อ่านหนังสือเรื่องไทย ๆ ที่มีอยู่มากนัก เพราะฉะนั้นการที่รู้หนังสืออังกฤษจึงเป็นลาภอันวิเศษของนักเรียนที่จะหาได้จากการเล่าเรียน..."

ความสำคัญของวิชาภาษาอังกฤษเป็นผลให้มีการศึกษาวิจัยอย่างกว้างขวาง แต่ส่วนใหญ่คงเป็นงานวิจัยเกี่ยวกับวิชาภาษาอังกฤษในประเด็น เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนในสถาบันต่าง ๆ ในระบบโรงเรียน

สิ่งที่ควรตระหนักคือ หลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 วิชาภาษาอังกฤษ ซึ่งกำหนดโดยกรมการศึกษานอกโรงเรียนมีเป้าหมายเพื่อสนองความต้องการของประชาชนนอกระบบโรงเรียน หลักสูตรกำหนดโดยกรมการศึกษานอกโรงเรียนและโดยหลักการการศึกษานอกโรงเรียน แต่ผู้นำหลักสูตรไปใช้ส่วนใหญ่หรือเกือบทั้งหมดเป็นบุคลากรในระบบโรงเรียนทั้งผู้บริหารโรงเรียนผู้ใหญ่และครูผู้สอน หลักสูตรซึ่งยอมรับโดยบุคลากรกรมการศึกษานอกโรงเรียนนั้น ในการนำไปใช้โดยบุคลากรในระบบโรงเรียนอาจมีสิ่งที่เป็นปัญหาหรืออุปสรรคได้ ซึ่งมีได้จำกัดอยู่เพียงปัญหาในเรื่องปัจจัยเพื่อการใช้หลักสูตร (Input) เช่น ครูผู้สอน วัสดุอุปกรณ์ แบบเรียน ที่มีมากพบในงานวิจัยส่วนใหญ่เท่านั้น แต่ปัญหาและอุปสรรคอาจเกี่ยวข้องกับเรื่องอื่น ๆ อาทิ ด้านทัศนคติของผู้ใช้หลักสูตรต่อหลักสูตร ด้านการเตรียมความพร้อมของกรมการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อการใช้หลักสูตร ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ (การจัดการเรียนการสอน) ด้วยยอมรับว่า การดำเนินงานด้านหลักสูตรเป็นสิ่งสำคัญต่อมวลประชากรของผู้เรียนอย่างยิ่ง สังัด อุทรานันท์ (2525 : 52) กล่าวถึงเรื่องนี้ว่า "...จริงอยู่การดำเนินงานทางด้านหลักสูตรผิดพลาด ไม่ทำให้ผู้เรียนถึงตายได้ แต่ความผิดพลาดในการดำเนินงานเกี่ยวกับหลักสูตรนี้ จะทำให้ผู้เรียนเกิดปมด้อยไปตลอดชีวิตโดยไม่มีโอกาสจะหวนกลับไปเรียนหลักสูตรที่ถูกต้องที่สร้างขึ้นใหม่ได้อีกเลย..." ดังนั้น การศึกษาเชิง

ประเมินการนำหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 วิชาภาษาอังกฤษไปใช้ในโรงเรียนผู้ใหญ่ในกรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และนักศึกษาผู้ใหญ่จะช่วยให้ได้ข้อมูลด้านทัศนคติของผู้ใช้หลักสูตรที่มีต่อหลักสูตร การเตรียมความพร้อมของกรมการศึกษาออกโรงเรียน เพื่อการใช้หลักสูตร การจัดการเรียนการสอน ปัญหาและข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้ประกอบการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพบรรลุจุดประสงค์และสนองความต้องการของผู้เรียนตรงตามหลักการที่สำคัญยิ่งของหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จที่ว่า "ผู้เรียนจะเรียนในสิ่งที่สนใจ ต้องการและเป็นประโยชน์ต่อชีวิตประจำวัน" ได้มากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้คือ

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอนและนักศึกษาผู้ใหญ่ที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษในโรงเรียนผู้ใหญ่ ระดับที่ 3-4 วิชาภาษาอังกฤษในประเด็นดังนี้
 1. ด้านการเตรียมความพร้อมของกรมการศึกษาออกโรงเรียนเพื่อการใช้หลักสูตร
 2. ทัศนคติที่มีต่อหลักสูตร
 3. ด้านการใช้หลักสูตร (การจัดการเรียนการสอน) ในโรงเรียนผู้ใหญ่ของครู
 4. ด้านปัญหาการใช้หลักสูตรและข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไขปรับปรุง
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 วิชาภาษาอังกฤษ ดังนี้
 1. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในด้านการเตรียมความพร้อมของกรมการศึกษาออกโรงเรียนเพื่อการใช้หลักสูตร
 2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของครู และนักศึกษาผู้ใหญ่ ในด้านทัศนคติที่มีต่อหลักสูตร
 3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและนักศึกษา ในด้านการใช้หลักสูตร (การจัดการเรียนการสอน) ของครู

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีขอบเขตดังนี้คือ

1. โรงเรียนผู้ใหญ่ที่ใช้ในการวิจัยคือ โรงเรียนผู้ใหญ่ที่เปิดทำการสอนวิชาภาษาอังกฤษตามหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 - 4 โดยไม่รวมโรงเรียนผู้ใหญ่ฝ่ายพระ - ภิกษุ
2. ประชากรผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษาผู้ใหญ่ที่ใช้ในการวิจัยคือ ประชากร ผู้บริหาร ครู และนักศึกษาผู้ใหญ่ปีการศึกษา 2529
3. การศึกษาวิจัยเรื่องการใช้หลักสูตร ในที่นี้มุ่งศึกษาเฉพาะประเด็นเกี่ยวกับทัศนคติที่มีต่อหลักสูตร การเตรียมความพร้อมเพื่อการใช้หลักสูตร สภาพการใช้หลักสูตร ปัญหาการใช้หลักสูตรและข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไขปรับปรุง
4. ระยะเวลาในการสำรวจคือ ระหว่าง 8 - 25 กุมภาพันธ์ 2530

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 - 4 พ.ศ.2522 วิชาภาษาอังกฤษ
2. กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามด้วยตนเองอย่างอิสระและจริงจัง

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

หลักสูตร	หมายถึง	หลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 พ.ศ.2522 วิชาภาษาอังกฤษ
ผู้บริหาร	หมายถึง	หัวหน้าสถานศึกษาและผู้ช่วยหัวหน้าสถานศึกษา
ครู	หมายถึง	ครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษตามหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 พ.ศ.2522 ประจำปีการศึกษา 2529

นักศึกษา	หมายถึง	นักศึกษาผู้ใหญ่ระดับที่ 3 และ 4 ที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษ ตามหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 พ.ศ.2522 ประจำปีการศึกษา 2529
โรงเรียนผู้ใหญ่	หมายถึง	โรงเรียนผู้ใหญ่ที่เปิดทำการสอนภาษาอังกฤษตามหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 พ.ศ.2522 ในกรุงเทพมหานคร สังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ โดยไม่รวมโรงเรียนผู้ใหญ่ฝ่ายพระ-ภิกษุ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับกรมการศึกษานอกโรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้ในการพัฒนาหลักสูตรและการใช้หลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษในระดับที่ 3-4
2. เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของครู
3. เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย